

“Si el PSOE no ofereix garanties mínimes, cal un compromís del PNB i l'esquerra abertzale”

Joseba Egibar (Andoain, 1959) presideix el PNB a Guipúscoa i manté un pols amb el sector liderat per Josu Jon Imaz. Quan des del seu partit l'acusen de “radical”, respon que és un “moderat conseqüent”, i afegeix: “el que no sóc és un nacionalista intermitent”. Sobre el procés de pau, es malfia de les intencions dels socialistes.

Què li passa al procés de pau?
—El lehendakari acostuma a utilitzar la metàfora de la bicicleta. Si deixes de pedalar, la bici s'atura i al final, tret que siguis un equilibrista de circ, caus. El procés està en una fase de bloqueig, d'impàs i s'ha de continuar pedalant i per fer-ho s'ha de tenir ruta i saber exactament què és el que es pretén. El carril ETA-Govern espanyol, que va tenir l'estiu passat un inici de contactes amb mitjancers, es va bloquejar perquè ETA no volia reunir-se fins que no es poses en marxa l'altre carril. Un cop ficats en la gestació del carril polític es produeix el contacte ETA-Govern espanyol, segons sembla

un llarg contacte de retrets mutus, amb mitjancers o sense, no ho sé. Aquest carril, ETA-Govern espanyol pot desenvolupar-se sempre que l'altre s'activi també. En el recorregut del carril polític hi ha hagut progressos, però també moments d'impàs. Bé, així està la situació: els dos carrils estan activats, però potser falta la pedalada, hem de continuar pedalant perquè la bici no es pot aturar.

—S'esperava que, vuit mesos després de l'alto el foc d'ETA, la situació fos així de complicada?

—Al marge del procés de pau i de normalització política, hi ha un altre procés que no es pot ignorar, que és mediàtic i

no sols el que projecten els mitjans. Aquí hi ha una posada en escena d'un procés que es presenta complicat. Així com hi hagut dades positives, com la cobertura internacional, també es detecten passes radicalment negatives. Per exemple, un dèficit estructural d'aquest procés és l'actuació del poder judicial. Zapatero, per una banda, i l'esquerra abertzale, per una altra, han descuidat en excés l'actuació del poder judicial, que actua per impuls polític i també perquè hi ha una arquitectura jurídica treballada entre el PP i el PSOE durant els últims anys, que és molt difícil de desmuntar. Fins i tot hi ha jutges que diuen: “tret que hi hagi un indult perso-

nalitzat, això en l'actual panorama no té solució". O s'aposta pel model irlandès, per una legislació especial *ad hoc* per aquells que participin en el procés de pau. A Irlanda, els presos de l'IRA i els dels grups paramilitars no van haver de fer cap mostra de penediment públic, es va pactar una fórmula segons la qual, mostrant la seva adhesió al procés de pau entraven en el carril d'una legislació especial que ha tingut com a resultat que no hi hagi presos.

—I aquesta fórmula seria possible en el cas basc?

—Això s'haurà de treballar. En el tema penitenciari i en el tema que afecti el carril ETA-Govern espanyol, tot el contingent humà, és a dir, presos i demés, requerirà un tractament especial perquè això pugui tenir aires de procés de pau, encara que alguns ho interpretin com pau per presos. Zapatero quan es llança a aquest procés i quan el PSE transmet a l'esquerra abertzale: "escolteu, tranquils, aquí amb alto el foc no hi haurà obstacles, home, sempre hi haurà alguna dificultat", s'ha demostrat que no és així. L'esquerra abertzale també ha entès, de manera errònia, que Zapatero si vol, pot. I no és veritat. La pota judicial és una peça nuclear dins d'un procés de pau i Zapatero tampoc està en aquest moment per aventures de modificacions i, en comptes d'anar a modificacions concretes de lleis i de codis penals, ha d'anar a una legislació especial que acompanyi aquest procés. Zapatero ha de consolidar un procés de pau i després procurar una legislació especial en el mateix Congrés dels Diputats, jugant-se la pell.

—I si el bloqueig persisteix i no es troba cap sortida, el procés de pau podria trencar-se i reprendre's més endavant, com va passar a Irlanda del Nord?

—No descartaria un impàs, una aturada, que no significa que s'activin en plenitud les accions armades del passat. Però sí que pot haver-hi una aturada que s'ha de saber administrar molt bé. I voldria pensar que els que han forjat inicialment aquest procés hauran previst, davant escenaris com els que vivim, quines teràpies s'han d'aplicar. No crec que a les primeres de canvi davant dificultats extremes la gent torni als orígens i a posicions del passat. Em costa creure-ho, i més tenint en compte

que aquest procés disposa de cobertura internacional. Per això no crec que ETA estigui pensant, ni tan sols com a hipòtesi, activar la lluita armada. Però sí que crec que estem a les portes d'una possible aturada en el procés que necessitarà de propostes més o menys imaginatives per avançar.

—Com es pot obligar el PSOE a abordar les arrels del conflicte, arribar a un acord transversal i que aquest acord no es retalli a Madrid?

—Doncs és complicat. Són molts encaixos que s'han de donar simultàniament.

En tot cas, transcorreguts vuit o deu anys des de l'últim alto el foc, en la societat basca han arrelat un seguit de principis que ja són noves fites. Per un costat, es dona per fet que aquest poble

"Si ETA torna a fer de les seves, el 'pla B' de Zapatero és ser més dur que Aznar amb l'esquerra abertzale"

existeix i que té dret a decidir. Això, la immensa majoria dels ciutadans ho accepta com a principi alimentador de qualsevol projecte polític. Tenim també en aquest escenari una organització com ETA que entén que el cessament de la seva activitat serà conseqüència d'arbitrar un mínim democràtic per al conjunt del poble basc. Què passa si el PSOE no ofereix els mínims suficients perquè es pugui pensar que aquest conflicte entra en vies de resolució? És clar, el més senzill, dins d'aquesta anàlisi, seria dir: què li costa al partit socialista reconèixer que el poble basc existeix i que té dret a decidir? Doncs costa molt, dos-cents anys d'història l'avalen, i totes les guerres, siguin dinàstiques, carlines, etc. avalen aquesta estratègia d'estat, perquè mentre el conflicte existeixi, l'estat guanya. Quina anàlisi fa ETA? Si no es donen els mínims suficients, activo la lluita arma-

da? Si persisteix en aquesta posició, ETA tindrà raons, excuses, motius, per reprendre la lluita armada perquè el PSOE, primer per vocació i pensament, i després per conjuntura política, no oferirà aquestes garanties mínimes de resolució del conflicte tal com entenem, no sols els nacionalistes, sinó els que com a bascos ens acostem a un intent de solució democràtica. Entre els que creiem que la resolució del conflicte polític passa pel reconeixement del subjecte polític i del dret a decidir, hem d'arribar a un acord, a un compromís creuat: tu no tornes a la lluita armada i el PNB tampoc entrarà en el joc de la roda de l'autonomia, de la reforma de l'Estatut. Si la prioritat és la resolució del conflicte polític, des d'aquest compromís creuat esperarem el millor moment perquè el partit socialista, o el partit que governi l'estat, es posi a l'altra banda de la taula i el provocarem democràticament perquè hagi de seure. Aquesta mínima prevenció de compromís creuat s'ha de produir si l'escenari no és de transversalitat, perquè tots els projectes polítics puguin ser desenvolupats i materialitzats. No és el disseny d'una estratègia sobiranista, sinó aconseguir uns mínims democràtics.

—I si les coses acaben malament, què farà Zapatero?

—Si ETA torna a fer de les seves, el "pla B" és ser més dur que Aznar amb l'esquerra abertzale i buscar un aliat dins del nacionalisme que, perfectament, pot ser el PNB perquè torni a exercir el paper de dic de contenció del nacionalisme radical.

—I aquesta temptació existeix en el PNB?

—No, però aquest és el disseny del PSOE, que el PNB entri en una deriva de reforma estatutària a l'ús, model català. El PNB no pot entrar en aquest joc, cometria un error estratègic.

—El futur polític de Zapatero està lligat al procés de pau....

—Tots els presidents espanyols, des de Suárez a Aznar, han tingut lligada la seva sort política a la qüestió basca. Zapatero està a la defensiva per la pressió del PP i d'alguns mitjans de comunicació. Hauria de ser més valent i reconèixer que tenim un problema polític.

*Daniel Gómez Amat
Bilbao*